

DISSERTATIO INAUGURALIS MEDICA
DE
MERCURII SUBLIMATI
VIRTUTE
IN AFFECTIBUS CUTANEIS

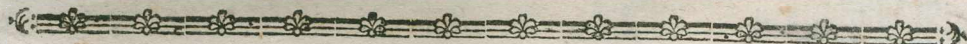
QUAM
DIVINIS SUB AUSPICIIS
CONSENSU ET AUCTORITATE
GRATIOSÆ FACULTATIS MEDICÆ
PRO LICENTIA

SUMMOS IN ARTE MEDICA HONORES
ET PRIVILEGIA DOCTORALIA
RITE CONSEQUENDI
IN ALMA ARGENTORATENSIVM
UNIVERSITATE

SOLENNI ERUDITORUM CENSURÆ SUBMITTIT
JOH. MICHAEL HOFFMANN
MARBURGENSIS - HASSUS

DIE XIX. MARTII A. R. S. MDCCLXVI.

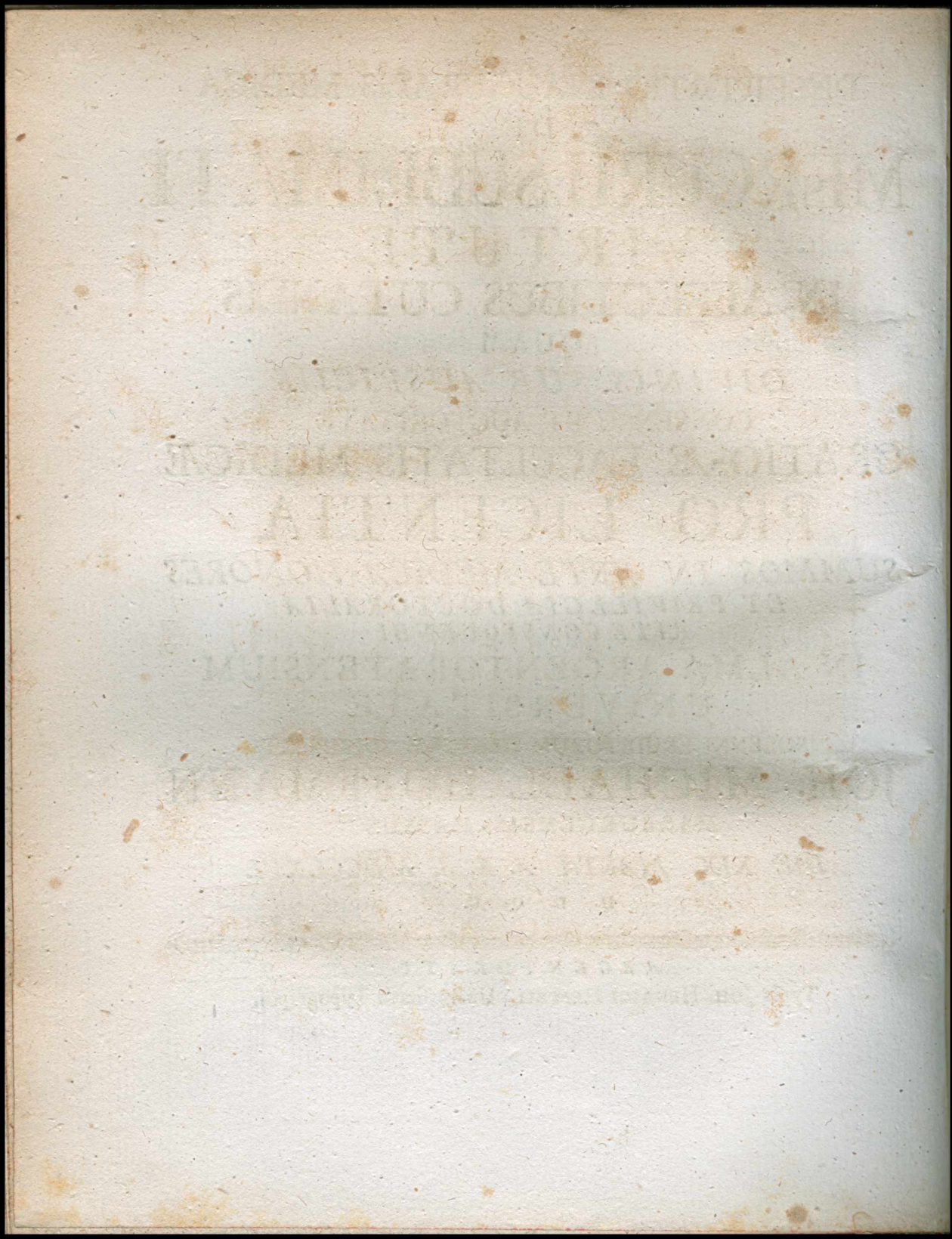
H. L. Q. C.

ARGENTORATI

Typis JOH. HENRICI HEITZII, Universitatis Typographi.

SACRI ROMANI IMPERII
INCLYTÆ AC LIBERÆ
REIPUBLICÆ
FRANCOFURTANÆ AD MOENUM
SPLENDIDISSIMO AC AMPLISSIMO

SENATUI
VIRIS

GENEROSISSIMIS PERILLUSTRIBUS MAGNIFICIS
EXCELLENTISSIMIS CONSULTISSIMIS AMPLISSIMIS
PRUDENTISSIMIS NOBILISSIMIS
ET GRAVISSIMIS

DOMINIS
PRÆTORI
CONSULIBUS
SCABINIS
SYNDICIS
SENATORIBUS

ET
NOVEM EX IISDEM
SACRÆ CÆSARÆ MAJESTATIS
CONSILIARIIS ACTUALIBUS

PROCERIBUS
MÆCENATIBUS
ET
PATRIÆ PATRIBUS
PIE ÆTERNUMQUE DEVENERANDIS

HANC
DISSERTATIONEM MEDICAM
GRATISSIMÆ DEVOTISSIMÆQUE MENTIS
PUBLICE TESTIFICANDÆ GRATIA

D. D. D.

JOHANNES MICHAEL HÖFFMANNUS.

P R Æ F A T I O.

DE MERCURII SUBLIMATI IN AFFECTIBUS CUTANEIS VIRTUTE.

Mercurii Sublimati insignem in mēdendo virtutem cum uno ore mihi laudarint Viri, quorum scholas, ad discendæ Medicinæ ergo, adii, & inter quos præter hujus Academiæ Doctores nunquam non gratissima mente Celeberrimos, SCHROEDEROS Gœttingenles, NORDMANNOS Mœno Francofurtenses, *Præceptores* atque *Patronos venerandos* celebrabo, eandem cum & ex genuinis Artis nostræ principiis fluere & multorum egregiorum Virorum, quorum non paucorum maxima in Medicina auctoritas & fama est observationibus roboratam, maxime ex Dissertat. Exper. EHRMANNI, SPIELMANNO Præsīde, *Universitatis hujus decore insigni*, & MEDICAL OBSERVATIONS by a Society of Physicians Vol. I. 367. & Vol. II. 70. & Cl. LE BE-

GUE DE PRESLE *Memoires pour servir à l'histoire de l'usage interne du Mercure sublimé corrosif* à la Haye 1763. 12°. viderim, cum præterea Studio Medico finem impositurus, & sollicitè felicissimorum in hac urbe Clinicorum circa graviorum morborum observationes colligens, ejusdem remedii vires non in fuganda modo lue venerea, ubi se quotidie probant, subsistere, sed ad alias quoque curatu difficillimas ægritudines extendi acceperim, idquod etiam circa ulcera phagadenica Cl. WHYTT Observationibus *Medical Observations by a Society of Physicians* L. 213. patet, & circa opacitatem corneæ & lentis Ill. VAN SWIETEN vidit l. c. 232. me non male acturum esse putavi, si Speciminis Inauguralis loco stiterim quasdam *Observationes de Mercurii sublimati ad curandos morbos cutaneos usu*, quas a felicissimis hujus civitatis Clinicis accepi, quibus me obstrictissimum semper fore publice profiteor, quod ex suo penu mihi subministrarint materiem, qua specimen exhibere potuerim utilitate sua in rem medicam promovendam sese omnino commendaturum. Utautem, prout Medicum rationalem decet, procederem, antequam Observationes ipsas exhibeam, quas ullo modo alterare mihi religioni duxissem, primum rationem, qua medicamentum meum in his morbis agit, explicare sum conatus; quem in finem ex anatomicis naturam cutis revolvi, osculorum præterea cutaneorum diversitates, & in quæ eorum ex hætenus observatis, Mercurii vires ruereut, consideravi,

ravi. Si quæ desideranda Tibi occurrent: cogites quæso, B. L. quod ea modo tradere voluerim, quibus vires sufficere videbantur, nec de nostro Mercurio repetere dicta.

§. I.

Cutis lamellatum tegmen totius, qua late patet, externæ corporis superficiei, scite sese applicat ubivis, ut aptius nihil efformari possit ad conciliandam pulchritudinem mobilitatemque machinæ; hujus jamjam fere stamina, tenellorum infantum compagem si spectes, speciem præbent venturæ adultorum fabricæ; mollis est, dum ab injuriis externis recedis, quas necessitas evitare nequit, undique obsequens, humida, & quamdiu vita durat, turgida, collapsa post mortem. Attentis oculis sub diligenti tractatione, quum ejus naturam rimemur, dissidere plurimum pro partium diversitate patebit; igitur quo exactius eam describere queamus, nostroque scopo convenientius, per singula nobis erit eundum.

§. II.

Tria sunt distincta hujus texti strata, quæ in universum nostram cutim efformant: cuticulam seu Epidermidem, Rete sive Reticulum, & Cutim stricte sic dictam vocant, qui pulchrum & in parvo spatio naturam recondere monstrant. Cutis retro se telam cellulosam habet, juxta diversitatem loci plus minus copiosam, liquoreque proprio fartam; ante se reticulum erigit, cuticulamque veluti cutis epiphyses. Tuberculata ejus superfi-

cies est, ut inde pyramides formari videantur a), hemisphærarumque adinstar rotunda corpora b), & talia tenuissimorum pilorum æmula; c) hæc tubera papillarum nomine veniunt, quorum omnium figuram exactius determinare vetant in vivis incumbencia & ea obvolvencia strata, & in mortuis fracta & dejecta eorum extrema. d) Ad quæ accedit præparandi, quæ in separatione cuticulæ reticulique a cute adhibita fuit methodus e), qua compagis horum tuborum admirandæ læsio, & jactura partium, diuturniori justo, qua detinentur maceratione; inde procul dubio de papillarum nonnullis ratione figuræ dissensus.

a) RUYSCH. *Resp. Epist. I. Fig. 5. & 7.*

b) IDEM *Epist. XIV. Tab. XVII. Fig. 3.* in dorso manus & in incifuris. *Fig. 2. l. c.* In glande penis ALBINUS *Annot. Acad. L. III. pag. 34. Tab. IV. Fig. 1.* rude nimis easdem RUYSCH. *Epist. XV. T. XIX. Fig. 1.* Idem in mammis *Tbes. I. Tab. IV. Fig. 14.* ALBINUS *l. c. L. III. pag. 57. Tab. IV. Fig. 2.* in brachio ovatas DE COURCELLES *Musc. Cap. T. I. Fig. 2. & 3.*

c) In pollice pedis, qua plantam spectat. HALLER. *Elem. Phys. pag. 8. Tom. V. sub ungue*, ALBINUS *l. c. p. 57. Tab. VII. Fig. IV.* WINSLOW *Expos. Anat. T. III. n. 3.* conicas eas appellat. Villos exprimentes in labiis, facie, IDEM *l. c. n. 12.*

d) Nullas ideo invenit in dorso RUYSCH. *Adv. Anat. I. n. 3. p. 20.* aut ægre conspiciuntur. vid. EUNDEM *Tbes. Anat. I. Aff. 3. n. 4.*

e) ALBINUS *l. c. Lib. I. C. I. pag. 19. seqq.* methodos tradidit plures.

S. II.

Præter hæcce tubera, quæ cuti sunt & incifuris exarata ejusdem superficies est, quas, pro locorum ratione, profunditates discernunt: fortiuntur & illæ diversos tractus præprimis in digitorum phalangis primæ interna facie admirando, constanti lege, naturæ artificio ductos, qui & in reliquis partibus conspiciui, ast ordine confuso;
tot

tot enim se invicem secantes lineæ occurrunt, ut multiplicium figurarum spatia exinde formentur, quæ subtilioribus rursus limitibus subdivisa novas areolas distinguunt, oculum fere fugientes. Quæ descripsimus loca & in extimo cutis involucro pulchre videntur, dum ea, quæ cuti sunt, & per cuticulam figurantur & oculis subjiciuntur. Cuti & cuticulæ interpositum rete similia desiderat, ideo hoc describere ordiamur & in cuticula esto finis: foveæ vaginulæque in reti, & eminentes plicæ apparent, a) qua parte spectat cutem, quorum omnium numerus respondet tuberum incisurarumque cutanearum copię, arctissime unum alteri applicitum est, ut sine Anatomicorum opera separationis negotium sit prorsus inane; cuticulam qua respicit rete tot eminentiis datur, quot foveolæ, vaginulæque efficiunt tubera; hæc retis superficies eminentiis distincta aliorum conditur; nam dicto modo extus apparet nihil, his superfusa undique cuticula est, quæ & levissimas foveas intus habet, eminentiarum retis receptacula, & plicas erigit, quæ reticuli incisuris arctantur; extus ideo tubera, ast ægre conspicua, & quorum præsentia nonnisi ærtis in locis est manifesta: digitum adeas extremam ejus internam faciem, juxta se invicem posita occurrunt tubera in striis illis eminentioribus.

a) Non cribri instar perforatum esse rete docet ALBINUS l. c. Z. I. cap. 3. & in *Dissert. de Sede & caus. color. æthiop.* HALLER. prim. Lin. Physiol. p. 266. §. 427. Reticuli foramina figura expressit BIDLOUS *Vindic. Fig. 1. Tab. I.* RUYSCH *Epist. Anat. I. Fig. 4. & 6.*

§. III.

Speciosus igitur cutis apparatus est, ex tot partibus se invicem accuratissime excipientibus conflata. Viden-

tur tubera cutis reliquis superincumbentibus velis vestigia impertiri, non aliter ac substantia quævis solida ceræ, lutoque molli. Si quæris vero, quid ergo epidermidi extus sulcos, strias, impresserit, quum ibi caussa mechanica adsit nulla, cur non rudis ac indigesta epidermidis superficies sit, qualis ceræ lutique, quibus nihil impressum? Certe hæc nobis non nude prætermittenda videntur, dum in his observantur plurima, si rem attente ponderas, quæ a communi rerum ordine recedunt. An id rem explicet, quasi involucra jam a se invicem distincta in suis primordiis papillis essent superfusa, & sese aptasset materies eorum incisuris tuberculisque illis? Sed hæc supponunt determinantem, ordinantemque causam in utroque involucrorum latere; & epidermis & rete plurimis in locis tenuia, in aliis crassa *a*); & papillarum materies æque forte mollis & tenuis ac illa retis est & epidermidis; inde procul dubio exterius massa haud ita distincta oriretur. An ergo aqueus foetum circumfluens humor vestigia illa impresserit, vestigia epidermidis, quæ antea cutis erant? Sed tunc hæc impressio aquæ in pulposa adhuc cutis tubera fieret, eaque non resistendo redderentur plana; & quid illud in nobis est, quod, cum cuticula per morbum afficitur, succrescenti novæ cuticulæ, superstite adhuc veteri, sulcos, lineasque duxerit? Quod si aërem ambeuntem hujus rei causam allegas, obstat dura, quo alluat, cuticula certe nondum ablata, nec semper succreturæ contigua, ut inde pressio contingere possit. An forsan hæc valeant? extus cuti sese applicat & cuticula & rete, uti cranium os sese applicat encephalo, duræ matris sinibus, arteriis venisque illis, quæ in lateribus ludunt, ut lege definita, vique interiori crescendi, ultra quam non sapimus, & papillæ & rete & epidermis prædita sint, qualis & in his ossibus est, dum cerebrum, arteriæ, sinus, ossaque simul surgunt,

gunt, seseque adaptant ubivis. Certe si sedulo instituitur observatio, & quæritur undiquaque analogia, hac nulla melior sese offerre videtur ratio; quæ, si cuidam fastu ingenii turgido parum satisfacit, veremur, ne alia proferantur, quam quæ revellunt dies.

- a) KAAUW de *Perspirat. insens.* n. 13. ALBINUS l. c. L. I. cap. 5. p. 27. HALLER *Elem. Phys.* T. V. §. X.
b) Totam hanc rem tractat FISCHER in *Dissertat. de modo, quo ossa se vicinis accommodant partibus* Lugd. Bat. 1740. & ALBINUS *Annotat. Acad.* L. IV. C. 1.

§. V.

Cutem stricte sic dictam adeunt vasa plurima ab interioribus ad exteriora a) penetrantia, ita divisa, subdivisa, tenuiaque reddita, ut nudos jamjam oculos fugere incipiant; horum vasorum subtilium copia augetur mire, id quod ex repletione apparet, dum exinde ramuli prodeunt, qui inter se invicem nectuntur ita & revinciuntur, ut inde surgentia spatiola ne quidem armato oculo subjici, multo minus verbis describi possint; talia quippe occurrunt, quæ subtiliora minimaque rursus includunt, ut integra fere priorum contingat oppletio, videaturque nil nisi vasculosum esse, quod perficit cutem; hoc in planitie ejusdem, quæ nulla sese tubera elevare videntur, æque manifestum, ac in aliis locis tuberibus distinctis; tales vero retiformes amplexus non perpetuos ducunt vasa cuti prospicientia, alias ipsis in se invicem tantum eundo redeundoque nihil proveniret extus, nihilque penetraret involucria cutis, ideo varia eorum alium servant ordinem, & quidem colliguntur trunculosque efformant, fasciculatim iterum divisos, qui sese effrendo tubera illa componere juvant b); alia ex incisuris sese erigunt, & in epidermide finis eorum patulus est.

Sunt

Sunt itaque tubera, quæ papillæ nervæ vocantur, veræ cutis in altum productiones, in quibus vasa determinato modo elevantur, corpus efficiunt, & ad formam & ad usum aptissimum; horum vasculorum diversitates postea recensebimus; nec multis sumus disputaturi, unde cuticula reticulumque nutriantur, vasculis omnino propriis destituta; nonnulla enim vasa in superficie cutis decurrentia huic fini prospicere necesse est, materiam sibi privam vehentia, per tot arteriarum flexus, repetitosque fluidi appulsus, modo tamen nostræ rationi obscuro paratam; veluti & versus interiora ruit talis, & determinata, quæ ossa nutrit & efformat. Reticulo & cuticulæ cæterum una eademque natura est, quod maceratio partim, partim combustio eorundem docet; ideo reticulum, si relictum fuerit, abscedentem cuticulam suppleta. Exploræ jam diu sunt auctorum sententiæ, quasi involuorum nervosorum extremitates essent, quæ tandem expansæ superficiem cutis involvant. *d)* Nec aër assumitur amplius, qui illud cuticulam perficiens est, dum tali specie in fœtu, qui enititur, sese offert, qualem in enixo rimamur. *e)* Nec id videtur mirum, est enim jamjam pars nostri, ideo omni suo, quod percurrit, stadio perfecta; paratur per vasculorum seriem, sustentatur, perficiturque viribus naturæ intrinsicis, non exsolvitur, dum embryo adhuc in aqua natat; nec uda ejusdem superficies est, absterfo jam circumfluentis aquæ mucos, ut gelati instar manus attrectantis conspurcet; sed consistentia ejus est legitimo modo parata, eaque conservatur, ulteriusque confirmatur, quamdiu vitæ observantur munia, quæ si cessare incipiunt, non minus involucra ac cutis solvuntur ab aquæ viribus, redigiturque omne in gelati turbidi speciem, quod aquam inquinat.

a) vid. EUSTACH. Tab. XXII.

b) KAAUW, l. c. n. 80.

c) WINSLOW

c) WINSLOW. *l. c. p. n. 35.*

d) KAAUW *l. c. §. 53. seq.* refutat hanc Malpighii sententiam.

e) WINSLOW. *l. c. n. 36*

§. VI.

Nervi ex encephalo, medullaque spinali erumpentes longis tractibus vagando tandem ad cutim pertingunt a), quos in diversitate locorum magis minusve numerosos offendimus; id ex instituto sapienti naturæ factum constat digitorum exemplo. b) Mirum autem est & tamen fere undiquaque contingit, quod ultimos eorum fines nec visus acie prosequi possis, tantumque analogiæ ope sese monstret eorum præsentia. Lingua, quæ iisdem tuberibus c), si a magnitudine, sibi que priva natura recedis, ac cutis prædita est, eo nos ducere poterit, ut in singulis papillis cutaneis nervorum sedem esse d) possimus assumere, RUYSCHIVS e) vero, homo ad subtilitates naturæ eruendas natus, harum papillarum nervosam partem & nudis oculis sese lustrasse autumat, plusque suo tentamini olim indulgisse videtur, quam judicasse, quid inter tractandum accidere potuisset; affert quippe pulpæ hujus partem epidermidi adhærere, ubi illa de cute detrahitur; quodsi vero in examinando RUYSCHIVM pressio pede sequimur, Virum Celeberrimum sebaceam materiem in folliculis glandulosis præparatam asservatamque osculo suo & epidermidi infixam præparatione extraxisse, minime vero nervi pulpam reperisse animadvertimus; in re tam clara non opus est, ut argumenta ulterius afferamus, quæ RUYSCHIANÆ sententiæ fidem denegent. Sint igitur papillæ ex vasculis (§. præced.) pluribus conflatæ, saltim quæ alias magnitudine superant, in quarum compositionem ruit nervus unus pluresve, qui talem papillam sensibilem reddant; ad hoc

B

autem

autem sensibilitatis phænomenon explicandum, duæ nobis patere videntur viæ, si quid in obscuris rebus conjectura ex similitudine valet. An sit præcise nervus, qui papilla munitus afficiatur? An is papillam facultate sentiendi instruat, qua corporibus externis appressa sensus oriatur? Ad hæc aliquo modo rimanda, suppeditat oculus, musculusque exempla; quis enim Anatomicorum audax profiteri conabitur ad singula musculi puncta accedere nervum, ut ea exinde sensibilia reddantur: prius enim disparent in tela cellulosa *f*), quæ musculorum fasciculos ambit, quam ad eorum finem prosequi possis; & quantusne deberet esse fasciculorum nervosorum numerus, qui fibras adirent, ut tunc musculorum moles longe excederet concinnitatem machinæ; nec id fluido, etiamsi ad hoc negotium a natura paratum esset, convenire datum est, extra circulationis orbitam posito; oculum autem cum nostris papillis convenire res ipsa declarat, dum ei sentiens includatur organon, a radiis solaribus afficiendum; sic externa corpora, papillas nostras tangentes imprimunt sensum pulpæ, undiquaque substantia propria cutanea circumvallatæ. An autem hoc ubivis in reliqua cutis superficie, ubi partim papillæ nullæ, partim ita depressæ, ut nude sub aspectum cadere non possint? Saltem inibi sensus haud ita exquisitus, nec ita copiosi nervi conspiciuntur, ut idem argumentum & in illas sedes incidere videatur, ac de musculis antea dictum fuit. Quomodo autem nervus, partem corporis adiens omnia singulaque puncta facultate sentiendi instruat, æque obscurum nobis esse fatemur, ac quomodo fiat, ut pars nutrimenti musculo adposita qualitatibus ditetur musculo propriis.

a) vid. EUSTACH. *Tab. 21. § 23.*

b) WINSLOW. *Traité des nerfs des extrémités T. III, p. 102. § sq.*

c) HALLER.

- c) HALLER. *Elem. phys.* l. c. §. 6. p. 9.
- d) KAAUW l. c. §. 63. microscopii adminiculo & acus ad papillat
usque deduxit.
- e) *Thef. Anat.* 3. N. 19. n. 1.
- f) HALLER *prim. lin.* §. 405.

§. VII.

In compositionem cutis & ruunt corpuscula variæ formæ & figuræ, quæ glandularum folliculofarum nomine veniunt: cum illis ita comparatum est, ut cavitatem mediam nactæ sint, ex qua surgit tubus, emissarium vocant, in superficie corporis sese terminans; delicata, subtilisque caro folliculum nostrum extus cingit, vasculis undique prædita, quæ miro modo divisa, tandem in ejus cavitatem hiant; a) horum corpusculorum oscula dum materies intus continetur, quæ consistentiam tenaciorem paulo per moram acquisivit, nudo etiam conspiciuntur oculo, in illis præcipue locis, ubi emissarium longum emetitur iter, faciei, humeri, pectorisque exemplo. Hic nondum diducere statuimus, quis usus hujus liquoris cutanei, differemus eum, donec cutis oscula in universum simus explanaturi. Venæ & perreptant cutem, quæ ordinaria circulationis lege, a circumferentia corporis ortæ ad interiora penetrant, & in communem sanguinis penum deportant omne, fere quod exterius applicitum fuerat, revehuntque simul, quod in substantia cutis haud ita divisum, ut per arteriarum oscula exhalare potuisset: hæc omnia injectio probat, & argumentorum pondus, quo resorptio cutanea nititur. b) Hæc de cute nobis sufficere videntur, satisfaciunt quippe scopo. Quomodo nunc egregius hic cutis apparatus, foedis ulcusculis inquinetur; quomodo tot cruciatibus diris vexentur ægroti, ex corruptione materiæ patebit, quæ de singulis cutis osculis stillat. Proximum itaque

erit, ut de hisce sermonem nectamus, subjuncto eorundem usu; sic perveniamus necesse est ad propositum nobis operis finem inquirendum absque præjudiciorum incongruo lusu ex puris naturæ fontibus.

- a) KAAUW *l. c. n. 218. & seqq.* BOERHAAVE *Opusc. degland. fabr. p. 70.* WINSLOW *l. c. §. 21. & seqq.*
 b) Effectus resorptorum medicamentorum extus applicitorum collegit HALLER. *Elem. Physiol. l. c. p. 85. seqq. §. 20.*

§. VIII.

Tot myriadibus vasorum osculis spatiosum satis cutis textum pertusum est a), ex quibus tacite materies exsudat, sensuum quorundam adminiculo lustranda. Surgit enim singulis momentis, haud interrupta serie, vaporum caterva, nudis conspicua oculis, densum fumum referens, dum parieti albo, Solis illustrato radiis, proponuntur corporis partes b), conspurcantur lintea, commaculantur manus, quum iis facies abluitur c), vaporibus hisce discernunt homines, qui subtilitate organi antecellunt alios, canes exinde suos distinguunt heros, feraque festantur, ad hoc negotium parati d). Hæc observantur, quamdiu vires in corpore unitæ unum eundemque finem obire conantur, conservationem machinæ; & quantisne statim miseriis vexantur mortales, si quædam eorum haud sua negotia faceffunt, turbantur quibuscum admirando commercii vinculo juncta, conspirat, & magis exinde impellitur cor, motus omnis circulatorii principium. Diversos autem exhalantis liquidi fontes natura statuit. Subtilissimus omnium ille est, quem sub perspiratione insensibili comprehendebant, scientiæ nostræ antistites; e) exsudat is ex tenuissimis osculis pronis continuisque vasorum ductibus, quæ tandem in cute sine patulo hiant; hujus liquoris contenta materies aquosæ indolis est,

est, cum qua salinæ & inversi olei partes solutæ sunt, a naturæ viribus ex penu sanguinis communi paratæ f); id quod eo magis manifestum in illa perspiratione, quæ magis adaucta ab incitatis corporis viribus crassiores humores evomit; contingunt hæc naturæ molimina per eandem viam, quæ priori materiæ transitum concessit, cutis magis turgida inflataque humoribus redditur, humida laxaque ejus superficies exterior, ut a tergo ruenti sanguini nullum obicem opponere valeat: g) hic liquor ex subtilibus cutis osculis erumpens, superficiem corporis irrorat, humidam perpetuo conservat, nitidamque, defendit, ne ab injuriis aëris exsucca facta deformes rimas agat, sensum tactus moderatur, ut organon aptum permaneat ad inquirendum: elucescit exinde necessitas & hicce locorum operantis naturæ, dum perspirationis materiem protrudit, quæ heterogenea turbas interius agere potuisset; itaque nec absolum erit eruere partium contentarum effectus, dum in ultimis cutis limitibus stagnando illarum virium efficacia crescit: nec mirum, cur acrimoniarum quarumcunque seminia perspirationis partibus mersa sese magis magisque evolvendo tenerrimis pulposisque vasorum cutaneorum staminibus interitum minantur & inferunt; id fortasse solito etiam citius contigisset, ni cornea substantia, qua cutis in extimis firmata est, vim adhuc rodendi eluderet. Hæc patebunt per exempla in fine allata.

B 3

- a) WINSLOW. *l. c.* §. 26. *Seq.*
- b) IDEM. *l. c.* §. 59.
- c) BOERHAAVE *Opusc. Fabr. gland. pag. 71.* ibi & occurrit VAN LEUWENHOEK experimentum. Vitrum mundum vultui hominis appressit. microscopio hæc superficies lustrata, tenue limpidum oleum visui obtulit.
- d) HALLER. *Elem. Phys.* §. 7. p. 16.
- e) HIPPOCRATES *περί τερφῆς Epid. VI. Sect. 6.* GALENUS *Metb. med.*

med. L. III. VIII. & aliis. KAAUW. l.c. illum undique HIPPOCRATIS dictum exemplis illustravit.

f) Compararunt cum urina. LISTER *de humoribus* p. 376. Quamnam communicationem cutis cum renibus habeat vid SANCTOR. *Medic. static. in Aph.* Volatiles & ciborum partes hancce secretionem intrare cepæ alliique esu cognitum est.

g) HALLER. *Prim. Lin. Phys.* §. 437. & *Elem. Phys.* pag. 45. §. 23.

§. IX.

Irrigatur cutis non hisce tantum fontibus aqueis, sed conjunxit natura alios, qui cum prioribus fere eundem contendunt finem, a perspiratione tamen sic dicta insensibili partim ratione fabricæ organi, quod hosce fecerunt, partim ratione indolis materiæ hi plane sese distinguunt; horum enim natura in universum oleosa existit, quæ extremam superficiem cutis laxat, mollit & simul nitidam reddit: sunt glandulæ illæ §. VII. quæ muci instar materiem e sanguine suscipere solent, in corpus autem oleosum convertunt prius inibi præparatione facta: hæc materies, legitima sua consistentia gaudens, ex emissario protruditur, sive a nova per subtilissima vascula in folliculum affluente materia, sive a vi hujus glandulæ propria; hoc oleum spissum præprimis in narium pinnis sese manifestat, quæ diutius, constricto osculo, moram nectens, comprimendo circumludentia vascula inflammat, totumque habitum in suppurationis materiem convertit: alter olei exudantis fons producitur ductibus arteriarum continuis, ut a perspiratione insensibili in hac re parum abludat; est & hæc materies verum subtileque oleum, quale in subcutaneas cellulas natura deponit, quod ex cutaneorum pororum inspectione evidenter animavertitur; fluidum hoc magis existit, nullibi enim in deviis moratur, quam illud, ex folliculis glandulosus expressum: hac duplici ergo via sese deliberare naturam

turam apparet ab oleo intus circulante, ne nimium in cellulis congestum, multifaria mala producat; impedit idem & aliquatenus, quo minus extus applicita quælibet indiscriminatum versus interiora ruant, inibique suscepta deleterios machinæ effectus inferant; malum depravatumque humorem intus circumstantem irretitum coercet, ne tristi facie evolutus in lucem prodeat; quod tamen aliquando cito citius contingit, per ea, quæ cor & arterias fortius impellunt; in his rerum circumstantiis turbido motu rotantur omnia, sic latentia promuntur, ulterius acuuntur, in suum consortium trahunt, quæ facile corruptioni inclinant; inde tot secretionum confusio, quæ malorum adhuc turbas auget in visceribus ad ossium medullas usque, sic & exterius hinc inde superficiem devastant, ut vicina quoque loca exinde trahantur; hæc omnia contingere animadvertimus, dum nostri oleosi humores ab insinuante sese materie tanguntur, ad inversionem suscipiendam proni. Quanti tunc medentium labores, in hac malorum serie, tamen aliquando salubres! Quanta ne naturæ humanæ molimina, ut cunctis aliquando viribus compositis, tandem succumbere ei necesse sit, mole immensa.

S. X.

Re huc usque diducta restat, ut inquiremus, in quos præcipue fontes Mercurius Sublimatus agat, & potiores salutiferosque suos effectus derivet. Constat quippe quarundam acrimoniarum virtutem sese magis magisque aquosis humoribus miscere, inibique eo citius tragoedias ludere, quum e contrario alia magis oleosis amica, quibus immersa tenetur diu inermis, quo tandem compositis viribus majorique impetu sævire incipiat. Progrediamur

mur itaque in hac re rimanda per exempla certa, relinquamus aliorum indagationi, quibus morbis & efficax nostra medicina mederi poterit. Offendere haud desperamus plurimos cutis affectus a nostro remedio fugandos, si modo, quod caput rei nobis esse videtur, comprobasset experientia fida. Adhibitus fuit Mercurius, uti ex omnibus exemplis apparet, aqua solutus, aut simplici, aut destillata, syrupo quodam maritatus, quo metallica ejus virtus cicuraretur, blandireturque magis palato, spirituosae, quibus alias hæc medicina mersa hærebat, jure meritoque mittuntur, plus enim iis damni inferri poterit in nonnullis subjectis, quam ut exinde suppetiæ ferantur, quantitate justa propinabatur ægrotis, nullam ex ea incommodum natum, nisi iis qui dosin superabant incauti. Non opus erit, ut hujus medicamenti divisibilitatem longius diducamus, ejusque agendi modum, otium quippe hic nobis fecit Cl. EHRMANNI Dissertatio citata. Hæc tantum notasse satagit, quod Mercurius sublimatus præprimis oscula nostræ cutis adire facillime possit, perspiratione insensibili amico suo menstruo solutus & affectibus cutaneis immediate & per hæc vias applicari, referatis prius per ejus virtutem viis obstructis, quo facto, pervagatus est jamjam sanguineam massam repetitis cursibus, ut eam attenuet, dividat, a noxiis humoribus, actuosis naturæ viribus, per cutim expellitur aut aliorum quoque præcipitatur materies nostris humoribus iniqua.

§. XI.

Potiolem Mercurii Sublimati nostri effectum, in humores nostros aquosos esse, ex observatis cognoscet, qui illa hanc ob rationem æquo attentoque animo rimatur: non negamus esse & nonnulla eorum, quorum morbi
caussa

caussa alias oleosis partibus præcipue sese mergere solet; quod longæva experientia constat, venerei morbi exemplo a). Mercurius noster extitit victor in domandis iis, qui ex priori classe fuerunt, & ex ea, quæ de oleosis participat. Ast hæc præprimis consideranda adhuc indicamus, an vitium in circulantibus humoribus habeat radices solas, an vero eo usque sese extenderit penitus, ut exinde cellulare oleum universi corporis habitus affectum fuerit? Quanta enim tunc opera, donec pingue, quo acrimonia sese merferat, in illum statum reponatur, & liquatum ab omni suo squalore purgetur? constat enim illud in cellulas depositum impurum, eodem modo in sanguineam massam invehi, ut antea purgatis humoribus, nuncque rursus infectis, denuo inferenda sit medicina, qua purum redderetur adveniens; sustententur exinde necesse est vitia vetera, quæ ab hac nova ingesta materia novas radices capiunt; inde non mirum, cur morbus in hoc rerum statu modo debilitari possit, nunquam frangi penitus, vi medicamentorum parum valenti contra valentiorum tunc morbi materiem, ni longævitas temporis efficaciam remediorum compenset: illa autem vitia, quæ aquosis humoribus mixta, in sanguine suspensa manent, nec cum oleosis partibus commercium alunt, eo facilius e corpore eliminantur, ob nutrimenti sui in corpore haud delitescantis defectum; hæc quum in rerum natura fundata esse sentiamus, & gravissimo BOERHAAVII a) testimonio fulta, monere haud alienum esse ducimus, antequam indiscriminatim de Mercurio nostro fiat conclusio: ex cunctis enim observatis, ubi venereum virus pustularum in cute præsentium causa & origo fuerat, aut per medicamenta antea adhibita, quæ omnem humorum massam inundarunt, humorum virulentia debilitata fuit, ut commixtum tantum hæsisse videretur in circulationis orbitis, aut recens ingestum, ut ulterio-

res radices haud agere potuisset, aut cui largus satis exitus materiei concedebatur per alia loca, ut ex observatis elucescit; insignis enim Mercurii vivi quantitas ad omne eradicandum virus liquandamque pinguedinem si consideratur, ad quantitatem adeo exiguam medicamenti nostri repetitis septimanis ingestam, hocce superiorem sententiam adhuc confirmare videtur. Nec nostra medicina alio modo agere poterit, quippe acidum, quod ei junctum in comparisonem fluidorum aquosorum venire haud poterit, ut vim suam demonstret. Patet ergo ex dictis, in quos præcipue humores salutiferas suas virtutes spargat, & quomodo tunc comparatum esse debet, quando ulterius suos effectus continuat, in reliquos non minus salutare.

a) BOERHAAVE Præfat. in Aphrodisiac.

§. XII.

Nunc adhuc perpendendum erit, quomodo nostris cutis affectibus medeatur medicamentum nostrum, quando vasculorum apertos fines adit. Vidimus illud a noxiis humoribus purgare sanguineam massam, a quibus illa ulcuscula in cute dependent, promptum effectum, si quis considerat adhibitæ medicinæ, comparatque eum cum diuturnitate morbi, non facile aliquem ad credendum adducet, quasi omnis humorum massa jamjam in optimum statum redacta sit, brevi hoc temporis spatio intercedente; cujus quippe rei nondum factæ argumentum esse poterit, si deferis medicinam, denuo efflorescere videbis pustulas, quales fuerant ante, in hac re rimanda consiteamur necesse est, quid statim medicinam ingestam sequatur, quid demum, quando ejus usus per tempus continuetur. Miraris certo effectum, quem omnino

omnino medicinæ tribuis : pustulæ , quibus nonnunquam tota cutis hirta, acrem humorem fundere incipiunt primis diebus, huncque statum desquammatio cutis excipit, uti ex observatis evidenter apparet, exinde hauserimus penetrabilitatem medicinæ nostræ ad subtilissima usque cutis vascula, & amicum ejus cum nostris humoribus aquosis commercium, fortasse & hæc, adaptare sese Mercurium salinis partibus junctum, quas nunquam deferere compertum est, materiei perspirationis, quam salinæ indolis esse ex superioribus patet; inde conspirare cuncta animadvertimus, quæ Mercurium nostrum eo usque determinant, ut ibidem suos effectus edat : his omnibus compositis colligimus efficaciam medicamenti nostri, quod suas vires exferat ad incidendos depurandosque humores vasorum minorum ordinum, ut materies per ea transeat, quæ vasculis ultimis nullum amplius interitum minatur; blandiora rursus apponuntur superficiæ cutis, materies epidermidem constituens non amplius ab acrioribus huc delatis humoribus consumitur, illam ideo rursus coire necesse est viribus naturæ legitimo modo paratam applicitamque, exterius ulcusculum ea inducitur, & totus cutis habitus in integrum rursus statum transfertur, ergo dividendem atque depurantem virtutem medicamentum nostrum præstare poterit, non tantum in pleno sanguinis rivo, sed & in ultimis vasculis, quæ uni tantum globulo, uti loquendi mos invaluit, transitum concedit, ut in exigua tantum quantitate assumtum effectum edat, miraculo proximum: niti omnis hæc ratio videtur illo fundamento, quod Physici de mira divisibilitate corporum, quibus jure & Mercurius accensetur, experimentis evidentibus commonstrant, hanc & ille experitur, qui haustum solutionis nostræ in ore volutat, quare ei gratiæ ergo adjiciuntur syrapi. An fortasse & hæcce valere possent, quasi constringendo

ad oscula ultima appositus noster Mercurius agere posset, ut prius noxium illud, quod ulcusculis proprium, evertat, & tunc præstet exsiccantes effectus? Hæc vim habere potuissent, nisi id obstare vidissemus, portio assumti medicamenti adeo exigua, ad quantitatem circulantium humorum, tam sanguineorum, quam serosorum, ut hosce præprimis effectus a Mercurio acido suo juncto expectare quis nequeat: eandem ob rationem ad ulcera purganda, eum adhibitum fuisse legimus, sed eventu finistro, quum mors statim ejus applicationem sequeretur a).

a) Vid. DEGENERI Relat. de casu singulari, quo per Mercurium sublimatum in emplastro applicatum mors inducta fuit.

S. XIII.

Valenti dolorum cruciatu omnes hi morbi stipantur, quod ex superioribus facile colligitur; cutis enim sensibile tegmen est, nervis pro diversitate loci satis ubertim instructis, accedit adhuc, quod acris, qui ex ruptis vasculis stillat liquor, sese diffundat cuticulam inter & cutem, soluto jamjam reticulo, quod muci instar nonnullis locis occurrit, ibi hospitatur, ulterius mora acrior redditur, dolores urgent, ut ad scalpendum incitentur ægri, quo cuticula jam affecta afficitur ulterius & abscedit; vicina loca ab invitatis per stimulum humoribus inflammantur, ut universus nunc cutis habitus ibidem elevetur, foedisque ulceribus inquinetur, & solito citius integer satis tractus eodem fidere tangatur, quum universa massa idem vitium alat; hæc cuncta eodem modo procedere animadvertimus. Iudereque in cute suas tragœdias, morbis, quoad origines, licet diversis. Sedatis nunc hisce interioribus turbis opportuno remediorum usu

usu, sensum sensumque novis velaminibus obducitur superficies, qua antea erosiones erant; epidermis suis iterum restituitur fontibus blanda nunc cuncta humorum materia, spissescit cuticula, trudit in circumferentia ulcusculorum antiquam nova, ita ut aliquando totum corpus squammis hinc inde obsessum denudetur penitus, omnia nunc munda tuberibus illis, incisurisque naturalibus rursus distincta loca videntur, prorumpunt per hancce nova vasorum oscula, præparat natura priores suos liquores, eliminatque prorsus fere ineptos, ut conservetur machina.

PSYDRACIA PORCELLANA

observata a Viro Perillust. D. SPIELMANNO,
Med. D. ac Professore celeberr.

Nobilissima & spectatæ virtutis Virgo, quæ nondum vigesimum ætatis annum adierat, teneriore corporis habitu instructa, cibus digestu difficilioribus plus justo indulgens, corripiebatur Psydraciis Porcellanis SAUVAGE, quæ vage quidem, sed creberrime illam invadebant, molestissimo pruritu cruciabant, & non raro noctes insomnes reddiderunt. Molestissimo affectui opponebatur multum remedium genus, purgantia, sanguinem depurantia, antiscorbutica, demulcentia, Sacchari lactis præsertim usus diu continuabatur, sed incassum omnia, vix dies effluxit, quo non erumperent & ægram excruciant Psydracia, sine ordine mox hanc mox illam corporis partem infestantia, circa tempus menstruum gravius etiam sævientia; propinabatur tandem, sed tremula omnino manu, Mercurius Sublimatus aqua solutus, tenero corpori autem exhibebatur in ea ratione, ut ad uncias quatuor

aquæ unum solummodo Mercurii granum fuerit receptum; vix quatuor hujus medicamenti erant potatæ libræ, nec ul-
lum ulterius exanthema ægrota sensit, & jam per quatuor &
ultra annos de incommodo, quo per biennium afflicta fuit,
nil nisi memoria ipsi remanet.

SCABIES HUMIDA

communicata a Viro Experient. D. D. EHRMANN,
Archiatro Argentoratensi.

Salutarem & hujus remedii effectum haud ita pridem ex-
pertus quoque est Centurio quidam ex nobili stirpe oriun-
dus, vir quadraginta & quod excurrit annos natus. Psora
hic & Phlictenis acri sero ebris variis, Scabie herpetica &
ulceribus crustis lividis foedissimis per totum corpus dispersis
multis abhinc annis infestabatur, ita, ut quæ lectum sterneret
ancilla, singulis vicibus squammas purulentas quasdam
corradere possit; plaustra, ut ita dicam, & amphoræ san-
guinem mundificantium remediorum adhibita fuere, eo ta-
men diducere rem nuncquam licuit Medicis, ut ulcera con-
solidarentur, quin potius sanies continuo stillans propter sum-
mam suam acrimoniam quotidie novas tragoedias ostenderet.
Ego in consilium vocatus, Mercurii corrosivi, in morbis cu-
taneis egregiam virtutem expertus, illius usum & hic suasi,
& eundem in hoc quoque casu denuo sensi tam egregiam, ut
nobilis æger primis statim septimanis eandem maximopere
deprædicandi occasionem habuerit, qui & duorum mensium
spatio hoc remedio restitutus est in integrum, lapsu succe-
dente nullo, & mundo nunc ubique corpore incedit Vir no-
bilis, prospera, qui utatur sanitate dignissimus.

SCABIES

SCABIES HUMIDA

exhibita a Viro Experientiss. D. D. LAUTH,
Practico Argentoratensi felicissimo.

Fœmina quædam septem & viginti annorum in coelibatu filię mater facta, ante graviditatem optima semper fruebatur sanitate, sed secundo mense post emanfionem tributi lunaris malacia corripiebatur, omne comedit, quod appetitum depravatum delectare poterat, sed hæc non fecit impune, quarto enim mense crura & brachia primo titillatione, paulo post pruritu molesto affecta fuerant, ita ut unguibus scalpere has partes fuerit coacta; mox pustulæ erupuerunt, partim acutæ, partim planæ; priores livore acri, posteriores vero pure replebantur; adibat circumforaneum, ut medicamentis obviam iret incommodo; is propinavit primo varias, uti appellavit, ptisanas regias; pilulas dein suppeditavit, quarum compositionem arcani quid, ut ajebat, alentem adhuc ignoro; cingulum denique lanceum Mercurio vivo imbutum, nudo corpori applicandum præbuit; parum utilitatis a remediis sensit, licet ad ultimum gestationis tempus, ut mihi postea retulit, omnia præscripto more sumserit, nisi quod progressum morbi impediverit. Instabat partus, hinc ab omni medicamento abstinuit; infantem feliciter fuit enixa, lochia rite procedebant, nec quidquam sinistri experiebatur, nisi quod quarto die leni febricula a lacte abundante fuerit affecta; quæ autem, servato optimo regimine, brevi iterum fuit profligata; huc usque morbus quasi in statu mansit; sed tertia post puerperium septimana, cum haleces quantitate nimia manducasset, insimulque refrigerium passa fuisset, priora incommoda redierunt, & quidem atrociora: tota enim superficies corporis scabie affecta fuit, simulque mamma sinistra tumore duriusculo & immobili elevabatur; rebus sic stanti-

bus

bus tandem meum quaecunque auxilium imploravit; enarratis mihi ab ægra omnibus, quæ adventum meum antecesserunt, non hæsi, quin statim ad liquorem mineralem Swietenianum aquosum confugerim, quem sequenti modo propinavi; prægressa venæsectione & purgante, e pilulis mercurialibus cum Mercurio dulci paratis, primis diebus ut fumeret non nisi cochlear unum iussi, superbibendo aliquot cyathos decocti ex rad. Rubiæ tinctorum, emplastrum quoque ex Galb. croc. cum Camphora mammae imponendum curavi; medicamenti dosi spatium quatuordecim dierum parum vel nihil effecit, nisi quod scabies minus pruriverit; auxi dosin, & ægra quotidie cochl. ij. assumpsit, & ita per integrum mensem continuavit; pedetentim mamma detumuit, at immobilitas tumoris remansit, pruritus autem reliqui corporis cessavit, & in primum gradum titillationem conversus fuit; reiteravi purgans e Pilulis supra dictis cum larga venæsectione, postea tentavi, an ferre posset quotidie tria cochlearia, tulit & hæc absque ullo malo symptomate; continuavit ita per tres adhuc septimanas & quinque dies, & sic curata fuit omnis omnino scabies; tumorem in mamma non solum minorem, molliorem, mobiliorem, sed & totum prorsus levatum lætantes vidimus ægrota & ego.

SCABIES SICCA

observata ab Experientiss. D. D. KRATZ,
Practico felicissimo.

Puer octo annorum corripiebatur, contagio tactus, scabie sicca totius corporis superficiem occupante, cutis undique aspera reddebatur, ægrotus ob intolerabilem pruritus & molestissimos dolores noctes agebat insomnes. Exhibebantur

tur ipsi, præter lenia laxantia, diapnoicaque ac paregorica versus vesperam data, diluentia multa, dein vero solutio Mercurii sublimati corrosivi in aqua simplici facta, qua pustulæ asperrimæ serum acre fundere, scabiesque sic sicca in humidam abire incipiebat; continuato hujus remedii, per aliquot septimanas, usu interpositisque laxantibus acrimonia adeo mitigata fuit, ut paulo post, externe quoque detergentibus & exsiccantibus balneis in usum ductis, malum penitus fuerit profigatum.

SCABIES HERPETICA

communicata a Viro Experientiff. D. D. EHRMANN.

Archiatro Argentoratensi.

Fœmina quinquagenaria honestissima in urbe quadam Germaniæ domicilium habens, abhinc quindecim annis, in fronte & dorso narium ex pustulis parvis ibidem prorumpentibus sensit dolorem pruriginosum, mitem sub initium & transitorium, progressu vero temporis fere intolerabilem. Supervenere vesiculæ liquore diversi coloris repletæ, quæ ruptæ exulcerabantur, & in crustam sat densam in amplos corymbos desinentem abierunt, ita quidem, ut tota fere faciei pars exinde defœdaretur; titillatio, quæ inde oriebatur, ita fortis erat interdum, ut, dolorum pertæsa, scalpuriensibus unguibus sibi sæpius inflammationem erysipelaceam faciei contraxerit periculosis stipatam symptomatibus: in hoc rerum statu omnia tentavit Excell. Dn. Medicus ordinarius; Acidulæ, Thermæ, Scarificationes, Vesicantia, Cantheria, Fonticuli, remedia itidem antiscorbutica varia, sanguinem purificantia, evacuantia, centena alia, sed omnia in cassâ, adhibebantur: in casu tam desperato, fortuito uti illa retulit, ad legendum porrigebatur marito Tractatus Clariss. LE BEGUE

D

DE

DE PRESLE, Doct. & Prof. Parisini, *Memoires pour servir à l'histoire de l'usage interne du Mercure sublimé corrosif*, quo perlecto Argentoratum profecta est matrona, ut ibidem hocce remedio uteretur. Incepit autem curam hanc mense Octobri anni 1764. & præmissis præmittendis per quatuor menses usum hujus remedii continuavit. Sex uncii aquæ communis Mercurii corrosivi grana tria addebantur, & more solito cochlearis mensura bis de die propinabatur: effectus exinde fere miraculosus fuit, primis enim diebus statim pruritus cessavit, mensium duorum spatio cecidere squammæ, & quarto finito, scabra, deformata & exulcerata cutis, glabra, nitida & consolidata plane evasit. Libera a fontico hoc morbo & pristinæ sanitati restituta ad maritum suosque læta rediit an. 1764. mense Martii, matrona honestissima.

SCABIES HÆREDITARIA

subministrata ab Exper. D. D. STEINMEIER,

Practico Weissenburgensi.

Juvenis octodecim annos natus, temperamenti ad iram facile proclivis, petiit auxilium meum mense Januario 1764. Hic a parentibus labe venerea affectis natus utero materno dum excludebatur, scabie humida pustulisque venereis totus erat obsessus; parentes infelicis nati tanti mali medelam quarunt; varii accersebantur medentes, sed incassum dabantur remedia; quamvis enim aliquoties res eo perduceretur, ut corporis superficies, quoad maximam partem, ab hac scabie pustulisque venereis liberaretur, ex improvise tamen undique iterum de novo hostis tumultuabatur, usque dum æger undecimum ætatis annum attigerit: tunc temporis in variis corporis partibus insignes abscessus erumpunt, quibus maturis, apertis, pure exoneratis, morbi levamen nactus est æger,

SCABIES PERIODICA

communicata ab Experient. D. D. EHRMANN, Filio,
Practico felicissimo.

Puella secundo ætatis anno variolis affecta fuit, nullis remediis per totum morbi stadium assumptis scabie affligebatur periodica, quæ per longum satis tempus cursus suos alternabat, quem ob finem Xenodochium nostrum intravit, ut tandem mundum redderetur corpus. Exhibui ei Mercurium sublimatum, de cujus efficacia in Dissertatione prolixè satis egi; quo factum fuit, ut, vix octiduo præterlapso, squammulæ insigni copia de cute deciderent, & nova quadam facie eadem sese exhiberet; sed haud possibile fuit, tam brevi temporis spatio omne, quod per octodecim annos corpus hocce depascabatur miasma expellere, quare laudabilem hujus remedii effectum lætus adhuc contemplor, non dubitans, quin brevi restituatur ægra.

LEPRA GRÆCORUM

subministrata ab Experient. D. D. LOBSTEIN,
Anatomix Prodemonstratore Celeberrimo.

Ancillæ viginti quatuor circiter annorum interna antibrachii facies prope carpum pustulis acrem lympham plorantibus obsessa erat, dolentibus adeo, ut qui eandem viderat, primo impetu, quum aqua eis admoveretur, qua pro officii ratione vasorum apparatus purgabat, in deliquium animi incisuram credidisset; his malorum turbis, neque tamen in principio ita valentibus, vires quippe acquisiverunt eundo
per

per duos annos jamjam agitata fuit, usu licet remediorum constanti & quodammodo appropriato, quum nostrum quaecunque auxilium peteret. Hæc ergo mihi referenti præscripsi statim Mercurium sublimatum in affectibus cutaneis remediorum nulli secundum, quo quidem factum est, ut sensim sensimque pustulæ cessarent, munda redderetur brachii superficies, rubedo, quæ antea illud habebat tumidum, evanesceret, colori reliquo exacte responderet, licet ibi locorum, ubi pustulæ fuerant ante, nunc albedo notabilis appareret, solum vestigium morbi prægressi. Ascendebat ægrotans hujus remedii usu ad cochlear unum cum dimidio mane & sero, laxantibus medicamentis haud interea missis, & venæsectionibus, in corpore liquoribus satis repleto.

PURPURA CHRONICA

observata ab Experient. D. D. KRATZ.

Præctico felicissimo.

Puer quinque annorum febre corripiebatur catharrhali exanthematibus miliaribus stipata; consuetis demulcentibus, diluentibus, antiphlogisticis febris quidem cessat; ast exanthemata evanescere haud voluerunt: potius summo pruritu atque ardore ægrotum torquebant; exhibebatur & hic Mercurii sublimati solutio in aqua, cujus usu brevi tempore symptomata silebant, exanthemata evanescabant, æger sanitati penitus restituebatur.

EXANTHEMATA MILIARI-SCORBUTICA

ab eodem VIRO Clarissimo.

Insigniores idem remedium effectus edidit in cura foeminæ cujusdam, quæ per viginti annos continuos exanthematibus miliaribus laborabat, aliquoties eadem bis per annum passa, interdum purpura aderat alba, interdum rubra, ut plurimum utraque simul; stipata semper acutissima febre, symptomatibus caput & pectus infestantibus, non raro etiam convulsionibus, aliquoties quoque maculæ scorbuticæ hinc inde cutis defœdarunt superficiem. Interea temporis a transpiratione suppressa dolores in dextro oborti sunt humero, qui nullis cedentes remediis in furunculos abierunt, qui per quinque annos subsistentes, tandem carbunculos maxime dolentes effecerunt, ex atro rubentes & lividos, quibus accessit acutissima febris caput & pectus infestantibus symptomatibus stipata, quæ miliaria maculis scorbuticis mixta excitavit exanthemata; hæc exquisitissimorum spernentia remediorum effectus abire noluerunt, potius summe pertinacia per decem integras septimanas ordinario omni nono die exsiccata, statim subsequente die iterum in lucem prodierunt. His sub circumstantiis exhibebatur ægrotanti foeminæ solutio Mercurii sublimati corrosivi in aqua simplici facta, quæ quoque exanthemata ista brevi temporis spatio penitus profligavit. Elapsi sunt nunc tres anni cum dimidio, ex quo solutione dicta utebatur, & hoc tempore non amplius malo hocce affligebatur: tempore quidem verno annorum 1763. & 1764. hinc inde exanthemata quædam, sed admodum pauca, sese manifestarunt, quæ vero repetito usu medicamenti nostri protinus profligata sunt, massaque humorum exinde adeo correctæ est, ut hoc vere, licet acutissimum perpeffa morbum fuerit, ne minimum quidem exanthematum vestigium apparuerit.

TINEA

T I N E A

exhibita ab Experient. D. D. MOSSEDER,

Medico Orphanotrophii.

Miles novitius legionis Alsatice, tinea capitis affectus, jussu Generosissimi ac Excellentissimi Dn. BARONIS DE WURMSER, exercituum Gallicorum Legati, circa medium mensis Martii anni 1764. consilium meum petiit. Suasi Mercurium corrosivum in aqua solutum, ita quidem, ut æger, corpore justis remediis prius bene præparato, mane ac vesperi cochlear unum, cum decocti hordei libra una commixtum, fumeret, leni laxante subinde interposito: & omnino spei conceptæ respondebat eventus; etenim quatuor hebdomadam spatium ægrotus divino hocce remedio redditus sanitati integerrimæ lulis antea spretisque præstantissimorum remedium viribus ab acerrimo hospite; quare & repetebatur per binos adhuc menses Mercurii usus ad profligandos vetandosque novos, hostis veteris, impetus.

ULCERA TIBIÆ

subministrata ab Experient. D. D. LOBSTEIN,

Anatomix Prodemonstratore Celeberr.

Puella decem circiter annorum ulceribus tibiæ corripiebatur adeo diris & pertinacibus, ut quidquid ars & empiria habebat, vana cuncta viderentur eludi. Ingesta erant decocta purificantia, extus emplastra unguentaque admota satis opportuna, & talia, quibus tandem medentes utuntur, e Plumbo parata; his ultimis malorum ferocia aliquoties frangitur, indui-

induciturque cuticula satis firma; ast brevi recipit vires pristinum malum. Hac rerum facie forte itur ad me. Lustratis ponderatisque omnibus, quæ acta fuerant ante, cum Mercurio sublimato in aqua simplici soluto medendi methodum ingressus sum, nihil extus ulceribus superdatum fuerat, quam splenium simplici aqua parumper ebrium, aptusque deligationis apparatus, quibus munda possent servari, hoc dulci lenimen me votis compotem reddidit adeo, ut brevi tempore hinc inde ulcerum margines ad se invicem confugere coepissent, moxque celebrassent amplexus amicos; optima superinducta fuit epidermis ad hunc usque diem durans, quo scribo, annis jamjam duobus præterlapsis. Assumfit liquorem Sirupo edulcoratum methodo hîcce locorum usitata, ad dimidium cochlear bis de die pro uno haustu, ascendebat ad integrum absque ulla subsequente molestia, superbibendo aliquot pocula potus Theiformis demulcentis lacte maritati.

SCABIES VENEREA

observata ab Experientissimo D. D. SPACHIO,

Archiatro Hassio-Darmstadino dignissimo.

Joh. Georg Bechtold, miles triginta annorum, ex impuro coitu bubonem in inguine sinistro & in penis glande cancerum sibi contraxit; dira hæc mala, suppuratione prægressa, sex septimanarum spatio in Xenodochio Wormatiensi ad sanitatem perducta fuerunt; elapsis autem duobus mensibus mammæ intumescere coeperunt, tuberculis hinc inde duris distinctæ, ut ad magnitudinem nucis juglandis quædam eorum ascenderent, & scabies venerea universam ejus cutis superficiem defœdavit. His venereis symptomatibus dives die vigesima secunda Aprilis 1764. in nostrum Nosocomium receptus

ceptus est. Purgatis ab impuritatibus primis viis, decoctis purificantibus & tincturis balsamicis petiti fuerunt morbi huius effectus, hi autem non modo non profligebantur, quin inflammationes erosionesque faucium potius eorundem remedium usum exciperent. Inde ad eradicandum huius mali radicem, quod undiquaque per massam sanguineam serpsisse exinde cognovi, ad mixturam antiveneream SWIETENII exhibendam pedem promovi; qua per mensem assumpta, tubercula dura disparere coeperunt, & pustulæ, quibus cutis obfessa erat, siccescere, desquamatione ejus subsecuta, assumptis quotidie cochlearia duo methodo Argentorati usitata, juncta Libra una decocti rad. Alth. Tristia nulla exinde subsequerentur incommoda, nullus vomitus neque ulli ad vomendum conatus. Hæc autem animadvertentibus, quod dentes labare inciperent, quo tempore pustulæ cutis penitus disparuissent, quem Mercurii effectum mite purgans statim turbavit. Faucium erosiones medio dicti remedii usu Tinctura Antimonii ablatae fuerunt. Exiit e Xenodochio, integraque fruitur sanitate.

II.

Peter Kolpp a. 1757. quum militis in castris officia obiret impura venere, gonorrhœa tangebatur, quæ nullo adhibito remediorum usu per quatuor menses duravit. Huius fere perpetui fluxus pertæsus ad Terebenthini oleum confugit, remedium commilitonibus familiare. Non diu a malo mansit immunis. Anno 1758. secundam iterum sibi contraxit, quare expertus dicti remedii virtutem, rursus ad illud confugit. Nondum satiata ejus libidine per effectus sinistros tertia vice in eundem morbum incidit, a Chirurgo hac vice castrensi petiit opem, quæ secuta, elapsis mensibus duobus, d. 28. Jul. 1759., venerea scabie affectus & bubonem in sinistro inguine alens nostrum Xenodochium ingressus est.

Bubone suppuratione curato, tantam adhuc sustinuit scabiei ferociam, ut tubera in furis exorirentur nucis juglandis magnitudinem referentia, nondum hic desit mali impetus, quippe penem cancer infestabat vehemens, qui tamen per remedia trium septimanarum spatio exhibita rursus evanuit. Lignorum decocti usu cum purificante essentia interposito Mercuriali laxante, quæ ei durantibus hisce venereis turbis porrigebantur, non disparuit venerea illa scabies, quam ob rem dictam antiveneream mixturam SWIETENII præscripsi d. 19. Octobris 1761. præmisso leni laxante; quo factum est, ut non tantum surarum tubercula, sed & scabies, faciem præprimis tenens, sensim sensimque profligaretur, fanitate integerrima gaudens d. 21. Novembris Nosocomium nostrum reliquit.

D Freund! in den die Quelle der Wesen gleiche Empfindungen
 senkte,
 Die selbst die göttliche Freundschaft mir tief in die Seele gehaucht;
 Ich segne den lieblichen Tag, der Dich zum Damon mir schenkte,
 Da heut der Tempel der Pallas voll zärtlicher Wünsche Dir raucht;
 So steigen auch meine Gebäuer gleich wirbelnden Düsten empor.
 Umtränge doch stäts, o Gottheit! den Freund mit lächelnder
 Stirne!
 Des Lasters Sklaven, nicht Ihn, die giftige Mißgunst durchbohrt!
 Vergnügen kröne Dein Herz; es strömt von Deinem Gehirne,
 Dem köstlichen Throne der Weisheit, die Dich mit Purpur um-
 strahlt.
 Eil; sey ein sterblicher Schöpfer; belebe aufs neue die Kranken,
 In Frankfurts goldenem Schooße, wo man Verdienste bezahlt!
 Gleich mächtigen Felsen gegründet, die tobenden Stürmen nicht
 wanken,
 Steh unterdessen die Freundschaft, die unsere Geister verbindet!
 Denk denn, von Thaten ermüdet, die edle Seelen nur schmücken,
 An meine Liebe zurück, die eben die Regung empfindt!
 Denn wird Uns schmerzlich getrennte dereinst der Himmel ent-
 zücken.

Meine Geschäfte, die Eilfertigkeit und Deine Freundschaft
 werden diese Reimen entschuldigen. Ich habe Dir nur auch
 öffentlich sagen wollen, ich sey so lang als meine Seele

Weissenburg, den 10ten März,

1766.

Dein bester Freund und Better

G. Fr. Steinmeyer,

der Arzneywissenschaft Doktor.

